

אמר ההוא רשע, קדמאי אשתדלו ולא יכילו. דר הפלגה אשתדלו, ולא יכילו. עבדו עובדא, ופומא חסר מנייהו, דלישנהון אתבלבל, ולא יכילו. אבל אנת, הא פומך שנו, ולישנה מתתקן בתרין סטרין אלין, את אשר תברך מבורך, ואשר תאור יואר, ההוא סטרא דאת בעי לסלקא לעילא בפומך ולישנה, אסתליק. וההוא סטרא דאת בעי למילט, בחילא דפומך תילוט (וסטרא קמך) וכלא בך תלייא (דף ר' ע"א) דהא עובדא אתתקן. אבל במלה תלייא כלא, ועל דא (ס"א בעובדא) כעובדא דנחש אגא אתקין. ואנת תשלים פלא בפומך, ההוא סטרא דתברך מבורך, וההוא סטרא דתאור יואר.

אמר אותו רשע, הראשונים השתדלו ולא יכלו, דור הפלגה השתדלו ולא יכלו. עשו מעשה, ופה חסר מהם, שלשונם התבלבלה ולא יכלו. אבל אתה, הרי פיד שנון ולשונך מתקנת בשני צדדים אלו - את אשר תברך מברך, ואשר תאר יואר. אותו הצד שאתה רוצה לסלק למעלה בפיד ולשונך, הסתלק. ואותו הצד שאתה רוצה לקלל, בכח פיד תקלל (וצד לפניך) והכל תלוי בך, שהרי המעשה נתתקן. אבל בדבור הפל תלוי, ועל זה (במעשה) כמעשה נחש אני אתקין, ואתה תשלים הכל בפיד. אותו צד שתברך - מברך, ואותו צד שתאר - יואר.

והוא לא ידע שהקדוש ברוך הוא (איוב יב) מסיר שפה לנאמנים וטעם זקנים יקח, והפל עומד ברשותו. מסיר שפה לנאמנים - אלו דור הפלגה, שבלבל לשונם שלא ישלטו בדבר כלל, שכתוב (בראשית יא) אשר לא ישמעו איש שפת רעהו. וטעם זקנים יקח - אלו בלעם ובלק ששניהם היו בעצה אחת, שכתוב ויעל בלק ובלעם פר ואיל במזבח.

בא וראה, אותו בלעם הרשע כל מעשיו לרע, ברום לב. שניהם היו מעלין קרבן, שכתוב ויעל בלק ובלעם. וכל המזבחות הנה בלק מסדר, והוא הרשע הנה משבח עצמו ואומר (במדבר כג), את שבעת [שבע] המזבחות ערכתי ואעל פר ואיל במזבח. ואלו את בלק לא שתף יחד אתו. אמר הקדוש ברוך הוא: רשע! הפל ידעתי, אלא שוב אל בלק, ואתה לא צריך לדבר, אלא - וכה תדבר. זהו שכתוב וטעם זקנים יקח.

דבר אחר וטעם זקנים יקח - שכתוב וילכו זקני מאב וזקני

והוא לא ידע דקודשא בריך הוא (איוב יב) מסיר שפה לנאמנים וטעם זקנים יקח, וכלא ברשותיה קיימא. מסיר שפה לנאמנים, אלו דר הפלגה, דבלבל לישנהון, דלא ישלטון במלה כלל. דכתיב, (בראשית יא) אשר לא ישמעו איש שפת רעהו. וטעם זקנים יקח, אלו בלעם ובלק דתרווייהו הוו בעיטא חדא, דכתיב ויעל בלק ובלעם פר ואיל במזבח.

הא חזי, ההוא רשע דבלעם, כל עובדוי לביש, ברום לבא. תרווייהו הוו סלקין קרבנא, דכתיב ויעל בלק ובלעם. וכל מדבחין בלק הוה מסדר, ואיהו רשע, הוה משבח גרמיה ואמר, את שבע המזבחות ערכתי ואעל פר ואיל במזבח. ואלו לבלק לא שתף בהדיה. אמר קדשא בריך הוא, רשע, פלא ידענא, אלא שוב אל בלק, ואת לא צריך למללא אלא וכה תדבר. הדא הוא דכתיב, וטעם זקנים יקח.

דבר אחר וטעם זקנים יקח, דכתיב וילכו זקני